

ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ- ΕΒΡΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ-ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΑ

Ενότητα 4: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ (Ο΄)-
ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

Σταμάτιος-Νικόλαος Μωραΐτης
Τμήμα Ιερατικών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας και στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Σκοπός είναι να κατανοήσει ο φοιτητής την μετάφραση των Εβδομήκοντα (ο΄)- Αναθεωρησεις.

Περιεχόμενα ενότητας

Περιεχόμενο του μαθήματος της Εισαγωγής στην Π. Διαθήκη:

- ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ (Ο΄)-ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ.

1. Μετάφραση των Εβδομήκοντα

Άλλες ονομασίες:

- Μετάφραση των 70.
- Αλεξανδρινή.
- LXX.
- Περιλαμβάνει και τα 10 δευτεροκανονικά βιβλία.

2. Μετάφραση των Εβδομήκοντα (Ο')

- Ελληνική κυριαρχία (332-65 π.Χ.).
- Ανάγκη μεταφοράς του ιερού κειμένου στη ελληνική γλώσσα (ελληνιστική κοινή).
- Προηγήθηκε η μέθοδος της ελληνικής μεταγραφής του κειμένου, της αναπαραγωγής δηλ. του εβραϊκού κειμένου με ελληνικά γράμματα.

Επιστολή Αριστέα

- Σύμφωνα με την επιστολή, ο Πτολεμαίος Β΄ Φιλάδελφος (285-246 π.Χ.) απευθύνθηκε στον αρχιερέα Ελεάζαρ ζητώντας να διαθέσει άνδρες ικανούς να μεταφράσουν τον ιουδαϊκό Νόμο στα ελληνικά. Αυτός έστειλε 72 σοφούς στην Αίγυπτο, έξι από κάθε φυλή με αντίγραφο του Νόμου.
- Η μεταφραστική εργασία ολοκληρώθηκε στο νησί Φάρος, στην είσοδο του κόλπου της Αλεξάνδρειας σε 72 ημέρες.
- Η μετάφραση θεωρήθηκε θεόπνευστη και εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τους Ιουδαίους της Αιγύπτου.

1. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ **ΑΡΙΣΤΕΑ**.

Στην επιστολή υπάρχει ιστορικός πυρήνας:

- Μετάφραση Πεντατεύχου κατά τα μέσα του 3ου αι.π.Χ., ολοκλήρωση του έργου τέλη δευτέρου ή αρχές 1ου αι. π.Χ.
- Υπήρξε έργο πολλών μεταφραστών (ελληνιστών Ιουδαίων).

2. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΑΡΙΣΤΕΑ.

- Στην εκπόνησή της οδήγησαν οι ανάγκες των Ιουδαίων της διασποράς.
- Είχε επίδραση, πλην της ιουδαϊκής διασποράς, στη χριστιανική Εκκλησία και στον εθνικό κόσμο.
- Επηρέασε και συνεχίζει να επηρεάζει το έργο των ιστορικών, ποιητών, φιλοσόφων και άλλων διανοουμένων.
- Χαρακτηρίστηκε **θεόθεν οικονομηθείσα.**

1. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ.

- Το έργο του Ωριγένη (185-254 μ.Χ.).
- Καισάρεια Παλαιστίνης, 240 μ.Χ.
- Στην εποχή του Ωριγένη υπήρχαν πολλές μεταφράσεις, οι οποίες παρουσίαζαν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους. Στόχος του ήταν η κριτική αποκατάσταση του βιβλικού κειμένου.
- Πρώτα δημιούργησε τα τετραπλά. Σε τέσσερις στήλες τοποθέτησε τις μεταφράσεις Ακύλα, Συμμάχου, Θεοδοτίωνα και Ο'.

2. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

Το έργο του Ωριγένη (185-254 μ.Χ.).

Εξαπλά.

Ο Ωριγένης τοποθέτησε σε έξι παράλληλες στήλες το πρωτότυπο εβραϊκό και τις υπάρχουσες μεταφράσεις με την εξής σειρά:

- α. Εβραϊκό σε τετράγωνη γραφή.
- β. Το ίδιο κείμενο μεταγραμμένο με ελληνικά γράμματα.
- γ. Μετάφραση Ακύλα.
- δ. Μετάφραση Συμμάχου.
- ε. Κείμενο Ο' διορθωμένο.
- στ. Μετάφραση Θεοδοτίωνα.

3. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

οβελός (—)
λημνίσκος (÷)
υπολημνίσκος (—̣)
μετοβελός (:)
αστερίσκος (※)

Εικόνα 1: ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ.

Πηγή: Διδάσκων (2015).

Χρησιμοποίησε ως κριτικό μηχανισμό τα λεγόμενα «αριστάρχεια σήματα»

4. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

- Η αντιγραφή της πέμπτης στήλης των Εξαπλών υπήρξε συχνή, ύστερα από τη δημοσίευσή της από τον Πάμφιλο (265-340 μ.Χ.) και τον Ευσέβειο Καισαρείας (275-339 μ.Χ.) στις αρχές του 4ου αι. Επειδή όμως το κριτικό εγχείρημα του Ωριγένη αύξησε ακόμα περισσότερο την υπάρχουσα σύγχυση με την προσθήκη στις υπάρχουσες μιας νέας μετάφρασης, η Εκκλησία παρέμεινε πιστή στην προωριγένεια έκδοση του κειμένου.

5. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

Λουκιανός ο Σαμοσατεύς (235-312 μ.Χ.).

- Ιδρυτής της Αντιοχειανής σχολής και γνώστης της Εβραϊκής.
- Αναθεώρησε τη μετάφραση των Ο΄ (τέλη 3ου αι.) με βάση το εβραϊκό πρωτότυπο, μετά τη σύγχυση που δημιουργήθηκε από το έργο του Ωριγένους.
- Η αναθεώρηση του Λουκιανού διαδόθηκε στη βόρεια Συρία, Μ. Ασία και Κωνσταντινούπολη.
- Σώζεται αποσπασματικά (σε έργα Ι. Χρυσοστόμου, Θεοδωρήτου Κύρου).

6. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΙΣ

- Ησύχιος : Επίσκοπος Αιγύπτου και μάρτυρας.
- Αναθεώρηση των Ο' (τέλη 3ου αι. μ.Χ.).
- Ελάχιστες μαρτυρίες για το έργο από τον Ιερώνυμο.
- Η αναθεώρηση του Ησύχιου περιέπλεξε ακόμα περισσότερο το κείμενο των Ο'.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΤΩΝ
ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ.

- Μεγαλογράμματα χειρόγραφα.
- Χωρίς διαχωριστικά ή τονικά σημεία. Εκτείνονται μέχρι τον 10ο αι.μ.Χ.
- Μικρογράμματα.
- Εμφανίζονται τον 9ο, επικρατούν τον 11ο αι. μ.Χ.

1. ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

- ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ.

α) Βατικανός κώδικας (Codex Vaticanus, B).

- Ο αρχαιότερος κώδικας Π. Διαθήκης. Γράφτηκε στις αρχές ή τα μέσα του 4ου αι. στην Αίγυπτο από δύο γραφείς.
- Περιέχει ολόκληρη την Π. Διαθήκη, πλην των Α' και Β' Μακκαβαίων καθώς και ορισμένων τμημάτων του βιβλίου της Γενέσεως, του Β' Βασιλειών και των Ψαλμών.
- Βρίσκεται στη βιβλιοθήκη του Βατικανού στη Ρώμη.

2.ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

β) Αλεξανδρινός (Codex Alexandrinus, A).

- Προέλευση: Αίγυπτος, αρχές 5ου αι. μ.Χ.
- Περιέχει ολόκληρη την Π. Διαθήκη, πλην τμημάτων της Γενέσεως, του Α΄ Βασιλειών και των Ψαλμών.
- Βρισκόταν στη Βιβλιοθήκη του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας. Τώρα στο Βρετανικό Μουσείο.

3. ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

γ) Σιναϊτικός (Codex Sinaiticus, S).

- Προέλευση: Αίγυπτος ή Καισάρεια της Παλαιστίνης, 4ος αι. μ.Χ.
- Περιέχει τα ποιητικά και προφητικά βιβλία της Π. Διαθήκης και μέρος των ιστορικών.
- Τον κώδικα υπεξαίρεσε τμηματικά από τη Μονή της Αγίας Αικατερίνης ο Γερμανός ερευνητής Konstantin Tischendorf.

4. ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

γ) Σιναϊτικός (Codex Sinaiticus, S).

- Σήμερα το κύριο σώμα του βρίσκεται στο Βρετανικό Μουσείο, 43 φύλλα βρίσκονται στη βιβλιοθήκη του Παν/μίου της Λειψίας και αποσπάσματα από 3 φύλλα φυλάσσονται στην Κρατική Βιβλιοθήκη της Αγίας Πετρούπολης. Το 1975 βρέθηκαν στη Μονή της Αγίας Αικατερίνης άλλα 18 φύλλα.
- Το κείμενο του Σιναϊτικού Κώδικα είναι διαθέσιμο σε ψηφιακή μορφή (www.codexsinaiticus.org).

Τέλος Ενότητας

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης, Σταμάτιος-Νικόλαος Μωραΐτης . «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ-ΕΒΡΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ-ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΑ». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: URL.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο.
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο.
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο.

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς.
- το Σημείωμα Αδειοδότησης.
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων.
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει).

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

